

RIGSARKIVET

Forskningen i Rigsarkivet

Årsberetning for 2020

Rigsarkivet

København

2021

Indhold

Årsberetning for 2020	3
Forskningen i 2020 – en præsentation	5
Forskningsmiljø	11
Forskningsformidling.....	14
Forskere i Rigsarkivet 2020	16
Løbende forskningsprojekter 2021	20
Forskning i Rigsarkivet – bibliografi 2020	25
Deltagelse i kongresser og seminarer 2020.....	29
Redaktion af tidsskrifter m.v. i 2020.....	29
Medlemskab af videnskabelige bestyrelser, udvalg, styregrupper m.m.	30
Rigsarkivets forskningsorganisation	32

Rigsarkivets forskningsårsberetning for 2020

Redaktion: Hans Schultz Hansen

Årsberetning for 2020

Forskningen har lige så lidt som Rigsarkivets øvrige virksomhed kunnet unddrage sig følgerne af corona-pandemien. Som mange andre offentligt ansatte var forskerne sendt på hjemmearbejde størstedelen af året og oplevede virkningerne af spinkel kollegial kontakt og børn i hjemmeskole. Dertil kom manglende adgang til samlingerne. Ikke desto mindre blev produktionen af afhandlinger opretholdt. Forskerne kunne åbenbart trække på allerede indsamlet materiale – og på de digitaliserede dele af samlingerne. Der blev i 2020 af Rigsarkivets 16 ordinært ansatte forskere publiceret 19 forskningsafhandlinger med fagfællebedømmelse, hvormed rammekontraktmålet på 1,0 afhandling pr. forsker er mere end overholdt. Yderligere 13 forskningsafhandlinger blev publiceret uden fagfællebedømmelse, mens 40 afhandlinger havde overvejende karakter af formidling. Der var endelig tre redegørelser for arkivforhold m.m. Samlet lå produktionen en smule over 2019. Det kan dog forventes, at den fortsatte nedlukning af magasinerne ind i 2021 vil slå igennem på produktiviteten i 2021.

Den mundtlige forskningsformidling blev mærkbart ramt. I 2019 taltes antallet af forelæsninger, foredrag og radio-TV-medvirken til 148. I 2020 blev det til 120. Det er indlysende, at faldet skyldtes aflyste konferencer, seminarer, Folkeuniversitetsforedrag og foredrag. Når faldet ikke blev større, skyldes det omfattende medvirken i radio og TV i anledning af 100-året for Genforeningen.

Dette jubilæum skulle have været markeret med et todages-seminar i slutningen af marts om følgerne af Slesvigs deling, arrangeret i samarbejde mellem Landesarchiv Schleswig-Holstein og Rigsarkivet i Aabenraa. Seminaret måtte aflyses, men projektet er fortsat som et bogprojekt, hvor foredragsholderens indlæg i bearbejdet form udgives i en fælles dansk-tysk publikation. Derimod lykkedes det at få udgivet forskningslederens bog *Genforeningens arkitekt: H.P. Hanssen 1914-1936* og få den præsenteret for offentligheden før nedlukningen.

Seniorforsker Steen Andersens bog *”Der er intet foruroligende for Danmark”*. *Danmark mellem stormagterne frem mod 9. april 1940* udkom ligeledes til en jubilæumsdag, 80-årsdagen for den tyske besættelse af Danmark. Det samme gjaldt Peter Fransens og Henrik Harnows bog *Ingeniørforeningen IDAs første 25 år – Teknologisk viden og netværk i forening*. Tendensen i samfundet til at markere jubilæer og runde årstal spiller således også en rolle i Rigsarkivets forskning og forskningsformidling.

Endvidere udkom to antologier. Niklas Thode Jensen var medudgiver af og ydede flere introducerende bidrag til *Videnskab, oplysning og historie i Dansk Ostindien: Udvalgte skrifter af Henning Munch Engelhart*, der blev udgivet af Kildeskriftselskabet. Tre af Rigsarkivets forskere, Peter Fransen, Jørgen Mikkelsen og Leif Hansen Nielsen, var initiativtagere til og redaktører af *Over Grænser. Festskrift til Hans Schultz Hansen* til forskningslederens 60 års-fødselsdag. Ud over de tre redaktører medvirkede yderligere tre af Rigsarkivets forskere med bidrag. Disse bøger omtales nærmere s. 5ff.

Blandt de seminarer, som måtte aflyses, var desværre også Rigsarkivets forskningsstrategidag, som skulle have skudt arbejdet med en ny forskningsstrategi for de kommende fem år i gang og lagt op til den kommende fireårige forskningsplan. Med accept fra det rådgivende forskningsudvalg blev dagen

og dermed strategiprocesen udskudt først til den 8. april og siden til den 10. juni i år. Det er i skrivende stund håbet, at en forskningsstrategi kan foreligge senest efter sommerferien, hvorefter arbejdet med den fireårige forskningsplan 2022-25 kan gå i gang og forhåbentlig afsluttes inden nytår.

Kulturministeriets Forskningspulje bevilgede 1 ph.d. stipendium inden for emnet *Inequality in child mortality in Denmark 1812–1915: family, social status and place*. Stipendiet er knyttet til Link-Lives-projektet under projektleder Bárbara Revueta-Eugercios og er samfinansieret med Saxo-Instituttet. Stipendiat blev Mads Linnet Perner. I 2020 blev ph.d. Per Seesko ansat som forsker med speciale i middelalder og tidlig nyere tids historie, mens forsker Mette Seidelin blev ansat som seniorforsker.

Seniorforsker Jørgen Mikkelsen opnåede ved hjælp fra Augustinus Fonden og Louis-Hansen Fonden 10 måneders frikøb til afvikling i 2021/22 med henblik på at bidrage til en bog om de danske byers historie 1550-1850. Han skal skrive om renæssance og enevælde. Peter Fransen var ved midler fra den nu nedlagte Erhvervsarkivets Forskningsfond frikøbt i hele 2020 til at skrive erhvervshistorie.

Rigsarkivet har i 2020 indgået i fem forskningspartnerskaber: Link-Lives-projektet sammen med Københavns Universitet (SAXO-Instituttet, Novo Nordisk Center for Protein Research og Navneafdelingen) og Københavns Stadsarkiv. Projektet etablerer historiske livsforløb for den danske befolkning 1787-1968 ved hjælp af regelbaserede algoritmer og machine learning, der appliceres på data fra transskriberede kilder, som frem til 1911 er både folketællinger og kirkebøger, og 1911-1968 kun folketællinger. Projektet er finansieret af Innovationsfonden og Carlsbergfondet, og det blev indledt i 2019 og afsluttes i september 2024. Projektet "Følgerne af Slesvigs deling 1920" sammen med Landesarchiv Schleswig-Holstein omfatter udgivelse af en antologi. Projektet blev indledt i 2020 og afsluttes i 2021 evt. 2022. Rigsarkivet er fortsat associeret med Center for Digital Historie ved Aarhus Universitet (CEDHAR). Fokus i samarbejdet er at bringe retrodigitaliserede arkivalier i spil i forsknings- og undervisningsmæssig kontekst. Et forsøg på at oprette en ph.d.-stilling i samarbejde mellem centret og Rigsarkivet måtte i 2020 desværre opgives. I projektet Multigenerationsregisteret arbejder Rigsarkivet sammen med Københavns Universitet og Aarhus Universitet om at skabe et register over danskernes familieforbindelser tilbage til 1920 ud fra indscannede og tekstgenkendte kirkebøger, hvis data kobles med tilsvarende nyere data fra CPR-registret. Projektet er finansieret af Novo Nordisk Fonden og afsluttes i 2025. Endelig medvirker Rigsarkivet i en historisk udredning vedrørende børn, unge og voksne, der som følge af en anbringelse i sær- og åndssvageforsorgens institutioner kan have været udsat for svigt og overgreb. Projektet er nedsat af Social- og Indenrigsministeriet og forankret i Danmarks Forsorgsmuseum. Kommissoriet for udredningen lå klar i slutningen af 2019, og projektet har deadline 1. november 2021. Udover disse formelle partnerskaber var der samarbejde med www.danmarkshistorien.dk og Trap: Danmark-projektet samt med Syddansk Universitet og Koldkrigsmuseet Langelandsfortet om Danmark-Polen under den kolde krig.

Den regelmæssige afholdelse af forskningstiden skred i 2020. 857 forskningstimer manglede at blive afholdt ved indgangen til 2021. Man kan gisne om, at den corona-betingede hjemsendelse af medarbejderne en stor del af året har påvirket den løbende afvikling af forskningstiden. Det er aftalt, at stort set alle timer overføres som forskningstimer til 2021 og 2022.

Aabenraa maj 2021

Hans Schultz Hansen
Forskningsleder, dr.phil.

Forskningen i 2020 – en præsentation

Her gives en præsentation af de bøger og andre større afhandlinger, som udkom i 2020. De enkelte omtaler er udarbejdet af forfatterne. En fuldstændig fortegnelse over produktionen findes på s. 24ff.

Endvidere henvises til forskernes sider på Rigsarkivets hjemmeside:

<https://www.sa.dk/da/forskning-rigsarkivet/forskere-i-rigsarkivet/>

samt til PURE for Kulturministeriets forskningsinstitutioner på:

<https://pure.kb.dk/da/organisations/rigsarkivet>

Videnskab, oplysning og historie i Dansk Ostindien: Udvalgte skrifter af Henning Munch Engelhart

Historien om de dansk-norske kolonier og handelsaktiviteter i Asien har længe været genstand for både forskningens og offentlighedens interesse. Gennem de sidste to årtier har interessen været stigende og bevæget sig fra det traditionelle fokus på europæisk handel og politik i retning af sociale og kulturelle aspekter af livet i kolonierne. Det har bragt nye emner på banen, som f.eks. relationerne mellem den indiske og den europæiske befolkning, undervisning, religion samt sprog- og naturvidenskab. Imidlertid er der hidtil kun publiceret ganske lidt kildemateriale, som belyser disse aspekter af livet i Dansk Ostindien. Det rådes der bod på med kildesamlingen *Videnskab, oplysning og historie i Dansk Ostindien*. Den præsenterer udvalgte og kommenterede tekster af den norskfødte præst, astronom, sprogforsker og koloniseringsprojektmand Henning Munch Engelhart (1757-1791), som bl.a. opholdt sig i Tranquebar 1787-1791.

Bogen er resultatet af en fælles indsats over flere år i en arbejdsgruppe bestående af seniorforsker, ph.d., Niklas Thode Jensen (Rigsarkivet), ph.d.-stipendiat Lise Groesmeyer (Historiska institutionen, Lunds universitet) og forskningsspecialist emeritus P.S. Ramanujam (Danmarks Tekniske Universitet). Bogen er udgivet af Selskabet for Udgivelse af Kilder til Dansk Historie. Kildematerialet om og af Engelhart befinder sig hovedsageligt på Rigsarkivet og Det kgl. Bibliotek i København. De udvalgte kildetekster i bogen omfatter alle større tekster forfattet af Engelhart samt nogle af de kortere. Bogen er inddelt i fem tematiske kapitler omhandlende hhv. Engelharts første rejse til Asien (Malacca og Canton), hans arbejde for at kolonisere øgruppen Nicobarerne i Den Bengalske Havbugt, hans astronomiske og naturvidenskabelige arbejde, hans ganske radikale syn på kulturer og mennesker i Asien, samt hans arbejde med at skrive historien om de dansk-norske kolonier i Asien.

Engelhart var født i Rendalen i Norge og ud af præsteslægt. Efter uddannelse til præst i København sejlede han som skibspræst til Canton i Kina. Undervejs strandede han i byen Malacca (Malaysia), hvor han studerede malajisk. På denne rejse opstod også ideen om grundlæggelse af en handelskoloni på Nicobarøerne – et projekt han arbejdede for resten af livet. Efter hjemkomst til København blev han snart igen udsendt til Tranquebar som hjælpepræst og kongelig astronom. Vel ankommet til Tran-

quebar i 1787 gik Engelhart, ud over sit normale arbejde, i gang med en række projekter: han opbyggede et astronomisk observatorium, underviste i matematik i Halle-missionens skoler, var grundlægger af og sekretær for byens patriotisk-videnskabelige selskab (Det Tranquebarske Selskab), organiserede guvernementets arkiv og beskrev historien om de dansk-norske kolonier og handelsaktiviteter i Asien – alt imens han arbejdede videre på projektet om at kolonisere Nicobarøerne. Engelhart døde på en ekspedition til Nicobarøerne i 1791, kun 34 år gammel.

Ingeniørforeningen, IDAs første 25 år 1995-2020. Teknologisk viden og netværk i forening

Seniorforsker ved Rigsarkivet Peter Fransen og direktør for Museum Sønderjylland, Henrik Harnow udgav i foråret bogen *Ingeniørforeningen IDAs første 25 år – Teknologisk viden og netværk i forening*. Ingeniørforeningen i Danmark er med over 130.000 medlemmer en af landets største og vigtigste faglige organisationer. Foreningen samlede i 1995 to gamle, hidtil adskilte foreninger i én og er siden blevet meget større. I dag optager IDA også andre højtuddannede teknikere og har gennem den 25-årige periode været inde i en forandringsproces, som stadig pågår. IDA er ikke blot interessant, fordi det er en stor forening i vækst, men også fordi foreningen meget bevidst arbejder på at have en stærk og synlig rolle i dagens Danmark. Gennem hele foreningens 25 år lange historie har den målrettet søgt indflydelse på samfundsudviklingen og på samme tid kæmpet for at sikre bedre forhold for foreningens medlemmer. Det er i sig selv nok til at påkalde sig interesse i et omfang, der begrundes at ingeniørerne og deres forening er genstand for en mere omfattende historisk undersøgelse. Foreningens historie ses i værket i et større perspektiv, og der gives et blik på ingeniørforeningen i videnssamfundets tid. For at forstå forløbet, følges først den historiske baggrund og kontekst tilbage til de tidligere ingeniørforeninger fra slutningen af 1800-tallet, disse foreningers kamp imod hinanden og efterfølgende den vanskelige fusionsproces, hvor civilingeniørernes forening, Dansk Ingeniørforening, og teknikumingeniørernes forening, Ingeniør Sammenslutningen, først fandt hinanden i 1995 efter to mislykkedes forsøg i 1972-1976 og 1986-1987. Hovedvægten i bogen ligger dog på IDAs virke siden dannelsen i 1995.

Materialet til bogen udgøres primært af foreningens omfattede kildemateriale, som giver mulighed for at komme helt tæt på beslutningerne og de ofte mange konflikter, som også er en del af foreningens virkelighed. Kildematerialet, som forfatterne har haft fri adgang til, er for den ældste dels vedkommende afleveret på papir til Rigsarkivet, men for den nyeste del er materialet elektronisk og befinder sig stadig hos foreningen, men der foreligger en afleveringsaftale med foreningen angående kommende afleveringer.

Genforeningens arkitekt: H.P. Hanssen 1914-1936

På 100-årsdagen for folkeafstemningen i første zone den 10. februar 2020 udkom i forbindelse med afstemningsfesten på Folkehjem i Aabenraa andet og afsluttende bind af forskningsleder Hans Schultz Hansens biografi over de dansksindede sønderjyders førstemand H.P. Hanssen. Første bind udkom i 2018 med titlen *De danske sønderjyders førstemand: H.P. Hanssen 1862-1914*. Begge bind er udgivet af Sprogforeningen og Historisk Samfund for Sønderjylland.

H.P. Hanssen var arkitekten bag Sønderjyllands genforening med Danmark i 1920. Allerede under verdenskrigen satte han de første streger til en ny grænse, men ellers virkede han mest for at modvirke diskrimination af dansksindede sønderjyder og generelt for at hjælpe landsmænd i nød. Ved Tysklands nederlag i efteråret 1918 rejste han grænsespørgsmålet. Med Vælgerforeningen for Nordslesvigs Aabenraa-resolution af 17. november 1918 tegnede han den bærende konstruktion for Genforeningen: folkeafstemningen i to zoner, under ét i Nordslesvig, distriktsvis i Mellemslesvig. Som minister for sønderjyske anliggender i ministeriet Zahle 1919-20 samordnede han forberedelserne til landsdelens indlemmelse i Danmark. Tegningens mange detaljer kom på plads. Samtidig blev han hovedperson i den bitre grænsestrid. Han stod fast på folkenes selvbestemmelsesret og trodsede stemningsbølgen for en sydligere grænse ved Danevirke eller i det mindste syd om Flensborg. Det kostede ham dyrt. Han blev afskediget som minister og trængt til side under genforeningsfesterne, og hans plan om en sønderjysk rigsdagsgruppe i den første valgperiode efter landsdelens indlemmelse i Danmark mislykkedes. Men hans grænsepolitik sejrede og lagde fundamentet til nutidens fredelige forhold mellem danskere og tyskere.

1920'erne blev et antiklimaks for H.P. Hanssen. Som nationalpolitiker trivedes han ikke i dansk partipolitik. Tiden som folketingsmand for Venstre 1924-26 blev kort og bragte kun få resultater. I stedet lagde han sine kræfter i forsvaret for den nye grænse. Sprogforeningen blev hans organisatoriske basis. Han var også en hovedkraft i oprettelsen af Foreningen Landeværnet i 1927 som reaktion mod et tysk fremstød i den nationale kamp om jorden.

Efter Hitlers magtovertagelse i 1933 blev grænsespørgsmålet atter betændt. H.P. Hanssen blev forgrundsfigur i kampen mod grænseflytning og nazisme. Grænsestriden mellem Aabenraa-, Flensborg- og Dannevirkemænd blev endelig glemt. Han blev igen de danske sønderjyders førstemand, indtil sin død i foråret 1936.

Ligesom det første bind hviler *Genforeningens arkitekt* dels på eksisterende forskning og viden, dels på punktstudier i udvalgt arkivmateriale ikke mindst fra H.P. Hanssens eget arkiv på Rigsarkivet i Aabenraa. I den forbindelse har forfatteren fremdraget hidtil ukendte kilder til det afgørende møde på Folkehjem den 16.-17. november 1918, som danner grundlag for artiklen *Da grænsen blev trukket* i Sønderjyske Årbøger 2020.

“Der er intet foruroligende for Danmark”

Seniorforsker Steen Andersens bog med undertitlen *Danmark mellem stormagterne frem mod den 9. april 1940* er et forsøg på at genlæse de samtidige kilder for at klarlægge, hvordan aktørerne så og bedømte truslen mod Danmark i året op til den tyske besættelse af Danmark. Kernematerialet i bogen er derfor fra Rigsarkivets samlinger. For at kunne bedømme trusselsopfattelserne har akterne fra Udenrigsministeriet og gesandtskaberne ude i Europa været en hel central kildegruppe. Derudover har der også været inddraget britisk og tysk arkivmateriale.

Besættelsen af Danmark den 9. april 1940 er en af de mest traumatiske begivenheder i Danmarkshistorien. I vinteren 1940 troede de fleste danskere, at truslen kom fra syd. Besættelsen cementerede, at Tyskland var arvefjenden, og det blev kun understreget i løbet af 'de fem forbandede år'. Få timer efter den næsten kimpløse overgivelse begyndte diskussionen om ansvaret for begivenhederne. Et uomgængeligt aspekt i denne diskussion har været de advarsler, regeringen fik i de første dage i april

1940. Denne bog ser regeringens perception i et længere tidsperspektiv begyndende i april 1939, da Danmark fik tilbuddet om en ikke-angrebspagt med Tyskland. Hvordan udviklede trusselsopfattelsen sig over tid efter udbruddet af krigen i september 1939? Efter Vinterkrigens udbrud rykkede Norden ind i stormagternes skudfelt. Denne bog har forsøgt at vise, at Storbritanniens politik med god grund blev opfattet som en trussel mod Danmarks suverænitet. Det var briterne plan at sende en stor flåde ind i dansk farvand i foråret 1940 for åbne en ny front og inddrage de skandinaviske lande i krigen. Denne bog handler om, at det blev et spørgsmål om liv og død for Danmark at kunne fortsætte handlen over Nordsøen mellem kontrabandelister, miner og tyske ubåde. Dette blev en altopslugende diplomatisk kamp for Danmark, som prøvede at sikre landets politiske og økonomiske selvstændighed. Faren lå i, at vestmagterne fik provokeret Hitler til at begynde en aktion mod Skandinavien, som kunne rive Danmark med. Truslen om en tysk besættelse blev opfattet som sekundær og blev først konkret i begyndelsen af april 1940.

Helt centralt i diskussionen om 9. april 1940 – og dermed den efterfølgende besættelse – står det evige tema om, at de ansvarlige burde have handlet anderledes, og at det politiske system var blevet advaret. Denne bog har ikke fokus på at placere et ansvar, og vil på ingen måde plædere for, at Danmark burde have handlet anderledes. Derimod er fokus på at nærme sig kilderne en gang til og læse dem helt tæt og se, om vi på 80 års afstand kan nærme os en forståelse af, hvordan samtidens aktører vurderede truslen. Det var ikke afgørende, om udenrigsminister P. Munch regnede med en tysk besættelse eller ej i forbindelse med en krig, men hvordan aktører opfattede situationen, og hvorfor de handlede, som de handlede.

Imidlertid bør hele kampen om historien og ansvaret for 9. april og de politiske kampagner, som fulgte i kølvandet siden da ikke skygge for, hvordan de centrale beslutningstagere så og tolkede krisen og de informationer, som de fik i perioden op til den 9. april. Det er tydeligt, at regeringen svingede mellem ikke at tro, at der kunne komme en tysk aktion til at frygte en eller anden form for tysk diplomatisk eller militær aktion. Det var hele tiden de centrale beslutningstageres faste overbevisning, at der var meget lidt rationale i, at Tyskland skulle gennemføre en aktion mod Danmark. En overbevisning, som byggede på lige dele tiltro til rationel beslutningstagning og ønsketænkning. Denne overbevisning holdt man stædigt fast ved, selv på det tidspunkt, hvor der tilflød meldinger om tyske hærenheder på vej mod grænsen og flådeenheder på vej mod de danske stræder.

Over Grænsen. Festskrift til Hans Schultz Hansen

På forskningsleder ved Rigsarkivet Hans Schultz Hansens 60 års fødselsdag den 26. juni, udkom festskriftet *Over Grænsen*. Selve udgivelsen skete i samarbejde mellem Rigsarkivet og Historisk Samfund for Sønderjylland og er redigeret af Peter Fransen, Jørgen Mikkelsen og Leif Hansen Nielsen. Danske og tyske forskere fra arkiverne, universiteter og museer tegner i deres bidrag et nuanceret billede af landdelens fascinerende historie. Tidsmæssigt ligger vægten på tiden fra slutningen af 1800-årene og frem til tiden efter 1945, men der er også afstikkere længere tilbage i historien. Desuden indeholder festskriftet et bidrag om forskningen og forskningens vilkår på Rigsarkivet i de seneste årtier, en bibliografi over Hans Schultz Hansens store historiske produktion som forsker samt en tabula gratulatoria.

Tematisk lægger festskriftet sig tæt op ad centrale forskningsemner, hvor Hans Schultz Hansen har

gjort sig særligt bemærket enten som forsker eller som igangsætter for forskningen. Bidragene er centreret omkring emnerne:

- Sønderjylland og det nationale spørgsmål
- By-, landbrugs- og erhvervshistorie i regionen set i et komparativt perspektiv

Nuværende og tidligere forskere ved Rigsarkivet har bidraget med følgende artikler:

Jørgen Mikkelsen: Sønderjyske flækker, norske ladesteder og andre europæiske gråzone byer

Erik Nørr: Kommunevalgene i Sønderjylland i mellemkrigstiden. Lokalpolitik eller nationalitetskamp?

Peter Fransen: De sønderjyske medlemmer af Udenrigspolitisk Nævn – og deres holdninger til grænselandsspørgsmål 1936/37.

Anette Østergaard Schultz og Leif Hansen Nielsen: ”Vox Populi”. Et perspektiv på det dansk-tyske forhold efter 2. verdenskrig.

Leon Jespersen og Christian Larsen: Hvem styrer forskerne? Forskningen i det statslige arkivvæsen set fra et styringsmæssigt perspektiv.

Publikationen er en hyldest til Hans Schultz Hansen og samtidig resultatet af et vellykket tværinstitutionelt og internationalt samarbejde.

Erhvervshistorisk Årbog 2020

Årbogen gik nye veje i 2020. Inspireret af seminaret ”Den lille bys historie 1850-2000” i Den Gamle By i Aarhus 23. januar 2020 udsendtes i december et dobbeltnummer med temaet ”Erhverv og den lille bys modernitet”. Seminaret viste det frugtbare i at anskue mindre byers udvikling i et modernitetsperspektiv, herunder med et grundigt blik på betydningen af erhverv i bred forstand. Temanummeret blev til i samarbejde med Dansk Center for Byhistorie, og blev redigeret af centerleder og lektor Mikkell Thelle, Aarhus Universitet, og årbogens sædvanlige redaktør, seniorforsker Kenn Tarbensen, Rigsarkivet Viborg, der i fællesskab havde skrevet en indledning.

Seniorforsker Jørgen Mikkelsen, Rigsarkivet København, kombinerede med artiklen ”Kalk og byer. Råstofudnyttelse og byudvikling i Faxe-området, især ca. 1850-1900” byhistorie og erhvervshistorie. I fokus var betydningen af den store ekspansion for kalkbrydningen i Østsjælland i anden halvdel af 1800-tallet for den gamle landsby Faxe og den nye bebyggelse Faxe Ladeplads.

Museumsinspektør Christian Ringskou fulgte op med artiklen ”Håndværksmestre i den lille by 1880-1921 – netværk og relationer blandt Ringkøbings førende borgere”. Han har været ph.d.-stipendiat ved Aarhus Universitet og har i en periode haft arbejdsplads på Rigsarkivet Viborg, hvor seniorforsker Asbjørn Thomsen har været bivejleder på afhandlingen. På baggrund af dybtgående studier i bl.a. kirkebøger identificeres i artiklen 172 borgere i seks erhvervssektorer i Ringkøbing som byens elite over tre punkter i tid. Forskellige typer af forbindelser imellem dem undersøges gennem netværksanalyser og derved bliver sociale strukturer kortlagt.

I artiklen ”Husholdningssagens betydning for den lille bys modernitet – kvinders uddannelse og erhverv inden for husholdning 1890-1940” blev der sat fokus på betydningen af de mange husholdningsskoler, der fra starten af 1900-tallet blev etableret landet over, særligt i landområder og omkring de mindre byer. Skolerne var meget søgte og sikrede kvinder en uddannelse og en levevej. Forfatterne Karen E. Andreasen og Annette Rasmussen er begge lektorer ved Uddannelsesforskning på Aalborg Universitet.

Museumsinspektør Helle Nissen Gregersen, Struer Museum, satte med artiklen ”Med B&O i baghaven – den moderne fabriksby under lup” fokus på de mange tilflyttende medarbejdere under B&O’s ekspansion i 1960-70’erne. Artiklen baseres bl.a. på interviews med beboerne i den såkaldte B&O-by

Tidligere stadsarkivar på Frederiksberg Henning Bro rundede af med artiklen ”Sommerhusbyer og typesommerhuse. Efterkrigstidens sommerhusbyggeri i hovedstadsmetropolen”. Baseret på bl.a. byggesager er der i artiklen fokus på det omfattende sommerhusbyggeri i efterkrigstiden. Det gælder dannelsen af egentlige sommerhusbyer, der skabte grundlag for produktion og import af typesommerhuse som en ny branche i bygge- og anlægssektoren.

Temanummeret blev indledt med Hans Schultz Hansens og Kenn Tarbensens mindeord over tidligere seniorforsker ved Erhvervsarkivet, dr.phil. Jørgen Fink, der afgik ved døden 8. september 2020.

Forskningsmiljø

Den nye Trap Danmark

I 2014 begyndte arbejdet med 6. udgave af det topografiske storværk Trap Danmark, og når projektet slutter ved udgangen af 2021, vil der i alt være udkommet 34 bind, som typisk har et omfang på ca. 350 sider. Dermed vil denne udgave trods den korte produktionstid have et større samlet omfang end 5. udgave, der udkom i årene 1953-1972. Dertil kommer den digitale udgave, trap.lex.dk, hvor indholdet fra papir-udgaven er suppleret med flere beskrivelser, kort og andre illustrationer fra Trap Danmarks samarbejdspartnere, herunder Rigsarkivet, der stiller samlingen af fine købstadskort fra omkring 1800 til rådighed.

Selv om den nye udgave tjener det samme formål som forgængerne og derfor skal være et autoritativt opslagsværk om de enkelte egenes natur, historie og aktuelle forhold, lægges der meget mere vægt på bøgernes læsevenlighed end tidligere. Det betyder bl.a., at man søger at undgå store ophobninger af mindre vigtige tal og navne, mens man gør meget ud af at beskrive sammenhænge og udviklingsforløb. Med sit moderne layout har værket også en ganske anden fremtoning end forgængerne, og den flittige anvendelse af temaartikler gør det muligt at fortælle mange ”sidehistorier”.

Tidligere rigsarkivar Asbjørn Hellum har gennem alle årene været formand for Trap Danmarks faglige råd, der fastlægger de overordnede redaktionelle principper, og en række arkivarer ved Rigsarkivet har skrevet artikler om kommune- og byhistorie samt heraldik. Flere af arkivarerne har udarbejdet mere end 50 artikler. Dette skrivearbejde har givet forfatterne indsigter, som kan bruges i andre forsknings-, vejlednings- og formidlingsammenhænge. Det drejer sig bl.a. om et større kendskab til vigtige statistiske databaser og masser af lokal- og regionalhistorisk litteratur.

En af de lidt overraskende konklusioner, som flere har gjort, er, at det ofte kan være meget vanskeligere at finde relevante oplysninger om en kommunes eller bys nyeste historie end om den udvikling, der foregik frem til midten af 1900-tallet, hvor man bl.a. kan udnytte og sammenholde oplysningerne i de ældre udgaver af Trap Danmark. Det er derimod ikke så overraskende, at der er meget stor forskel på omfanget af den litteratur, der findes om de enkelte byer. Generelt er de tidligere købstæders historie forholdsvis velbeskrevet, hvorimod det kniber meget med mange stationsbyer og andre nyere bydannelser.

Studiecentrum for Sønderjyllands historie

Arbejdet har været stærkt hæmmet af corona-pandemien. Det var kun muligt at afholde tre netværksmøder. Seks medlemmer af studiecentret har – trods aflysningen af det planlagte seminar – især arbejdet med bidrag til bogen *Følgerne af Slesvigs deling i 1920: Strategier for Nordslesvigs integration i Danmark* (Hans Schultz Hansen), Det midlertidige Ministerium for sønderjydske Anliggender (Jørgen Witte), De tosprogede skoler i de nordslesvigske grænsesogne (Erik Nørr), Helsognstanke og kirkeforfatning (Carl Christian Jessen), Det tyske mindretal – grænserevisionskrav og integration – to modsatrettede bestræbelser (Henrik Becker-Christensen) og Den ekstreme sønderjyde - protestbevægelserne i 1920'erne og 1930'erne (Leif Hansen Nielsen). Ved nytårstid forelå alle bidrag på dansk og mange tillige i tysk oversættelse. Seks medlemmer bidrog til *Over grænser. Festskrift til Hans*

Schultz Hansen: En herredsfoged i bondeklør (Lars N. Henningsen, søfartsmiljøernes nationale sindelag i 1800-tallets Slesvig (Mikkel Leth Jespersen), Claus Manicus som politisk journalist i kampen for den danske helstat 1830-48 (Jørgen Witte), nationalt land- og skovbrug? (Carsten Porskrog Rasmussen), brugen af nationale tableauer i afstemningskampen (Mariann Kristensen sammen med Lissette Juhl Hansen), kommunevalgene i Sønderjylland i mellemkrigstiden (Erik Nørr) og den offentlige menings betydning for udvisning af tyske statsborgere efter 1945 (Leif Hansen Nielsen sammen med Annette Østergaard Schultz).

Der udkom desuden følgende to monografier:

Inger Lauridsen: Agnes Schmidt – sønderjyde, kvinde og kunstner. Ribe Kunstmuseum. 206 s.

Hans Schultz Hansen: Genforeningens arkitekt: H.P. Hanssen 1914-1936. Historisk Samfund for Sønderjylland. 335 s.

Dertil kom talrige artikler, hvoraf adskillige havde relation til genforeningsjubilæet. Antallet af foredrag blev stærkt reduceret pga. corona-pandemien.

Link Lives-projektet

Link-Lives-projektet løber fra 2019 til 2024 og ledes af Barbara Revuelta-Eugercios (Rigsarkivet) og Anne Løkke (Københavns Universitet). I løbet af 2020 har projektet – overordnet set – udført forskning, udleveret data og etableret nye samarbejdsrelationer.

Forskningsindsatsen har i 2020 været koncentreret om at udvikle manuelle og automatiske metoder til at linke historiske livsforløb. Til den manuelle del er der blevet udviklet software, som er blevet anvendt til at etablere knap 25.000 links mellem individuelle personforekomster (poster) i folketællingerne 1845, 1850, 1860, 1880 og 1901. Samtidig er der udviklet og implementeret regelbaserede algoritmer til automatisk linkning af de nævnte folketællingers 9 mio. poster (hvilket har resulteret i skabelsen af ca. 3,3 mio. rudimentære livsforløb på tværs af folketællingerne), ligesom der er blevet eksperimenteret med machine learning. 2020 har også set indledningen på projektets publikationsindsats: en artikel er i trykken og ni andre er under forberedelse, ligesom projektets medarbejdere – trods covid-19 – har gennemført ni præsentationer i såvel nationale som internationale sammenhænge. Endelig har to ph.d.-stipendiater, der er finansieret af bevillingen fra Carlsberg-Fondet, i 2020 påbegyndt deres projekter med Barbara Revuelta-Eugercios og Anne Løkke som vejledere. Disse to projekter fokuserer på dødsårsager og migration.

Link-Lives har i 2020 udleveret data til såvel undervisning som forskning. En række kandidatstuderende fra Københavns Universitet har således brugt Link-Lives-data til deres semesteropgaver, mens fem forskere, der er tilknyttet Link-Lives, også har fået udleveret udtræk. Endelig er der blevet leveret data til brug for en velfungerende prototype af Link-Lives' hjemmeside, hvor forskere og almindelige borgere kan søge i de individuelle livsforløb.

I 2020 er projektet indgået i to nye forskningssamarbejder med eksterne forskere. Det ene med professor Bo Poulsen, Aalborg Universitet, hvis ph.d.-stipendiat kommer til at arbejde med Link-Lives-

data og –værktøjer (Asbjørn R. Thomsen fra Link-Lives er bivejleder), og det andet med lektor Henriette Roued-Cunliffe, Københavns Universitet, om en undersøgelse af slægtsforskere som målgruppe for Link-Lives.

Endelig har projektet i 2020 tiltrukket flere midler: Research Foundation Flanders har således givet penge til det europæiske netværk for historisk demografi, som Link-Lives indgår i, ligesom Kulturministeriet har bevilget medfinansiering til en endnu en Link-Lives-tilknyttet ph.d.-stipendiat, som i februar 2021 har påbegyndt sit projekt om dødelighed.

Danmark-Polen under den kolde krig

Projektet har i 2020 afholdt to interne seminarer, hvor de løbende resultater er blevet vurderet og diskuteret. Vores eksterne konferencedeltagelse har været påvirket af Covid-19 nedlukning og er udskudt til 2022. Vores arbejde med fremfinde og hjemtage relevante kildegrupper fra de polske arkiver (Det polske Militærarkiv og IPN – Instituttet for National Erindring) har heldigvis ikke være påvirket i nævneværdig grad. Dette har betydet, at vi har kunnet arbejde videre med oversættelse og analyse i det forgangne år. Vores planer om at indhente interviews i Polen med nøgleaktører fra den polske generalstab måtte derimod udskydes.

Projektet har hjemtaget store mængder sagsakter fra polske øvelser, efterretningsvirksomhed og planlægning i perioden 1960-1991. Disse akter indgår i Steen Andersens projekt 'Den planlagte krig – Danmark i polske krigsbilleder 1960-1991', som forventes færdiggjort i 2022.

Projektet har desuden leveret et formidlingsmæssigt bidrag til Koldkrigsmuseet Langelandsfortet nye særudstilling om den 7. polske landsætningsdivision. Udstillingen åbnede den 21. april 2021.

Arkivforeningen 2020

Arkivforeningen er et åbent forum, idet alle uanset uddannelse og ansættelse kan være medlem, og bestyrelsen er bredt sammensat med repræsentanter fra både Rigsarkivet, stads- og lokalarkiver og andre institutioner og virksomheder med arkivfunktioner.

Ligesom resten af det danske samfund blev også Arkivforeningen påvirket af corona-situationen, og det blev derfor kun til 3 arrangementer i årets løb, foruden generalforsamlingen. Disse arrangementer var alle foredrag, hvoraf dog kun det ene var et fysisk arrangement afholdt i Rigsarkivet, mens de andre to var webinarer. Corona-situationen åbnede dog også nye muligheder, idet webinarerne lettede adgangen til arrangementerne for deltagere fra ikke bare hele Danmark, men hele Rigsfællesskabet. Det første arrangement var "E-ARK – fælles europæisk arkivering" ved Philip Tømmerholt fra Rigsarkivet d. 26. februar, hvor han fortalte om E-ARKs arbejde, status for projekterne og perspektiver for de næste år. Den 12. oktober afholdtes det første webinar "Transkribus hos Aarhus Stadsarkiv", hvor stadsarkivar Søren Bitsch Christensen, arkivar Kristian Pindstrup og e-arkivar Claus Juhl Knudsen fortalte om mulighederne for automatisk læsning af håndskrift. Det næste webinar, "IT-arkivering på Færøerne", blev afholdt den 15. december, hvor Rói Eliassen og Poul Andrias Simonsen, begge digitale arkivarer ved Tjóðskjalasavnið, Færøernes Nationalarkiv og den færøske nationalarkivar Sámal T. F. Johansen fortalte om udfordringerne med IT-arkivering på Færøerne.

Forskningsformidling

Med i det danske forskningsmiljø

I tabel 1-3 er opgjort de forskellige forskningsaktiviteter. Tabellerne omfatter den indsats, der er ydet af de 17 forskere med forskningsforpligtelse samt af enkelte ansatte uden for den videnskabelige stillingsstruktur, som har indrapporteret en forskningsindsats i 2020.

Tabel 1. Rigsarkivets publikationsvirksomhed 2020

Antal publikationer	Nationale	Internationale	Tilsammen
Forskningspublikationer med peer review	13	6	19
Forskningspublikationer uden peer review	10	3	13
Formidlingspublikationer	37	3	40
Redegørelser for arkivforhold o.l.	3	0	3

Sammenlignet med 2019 er der tale om en ikke ubetydelig tilvækst i antallet af forskningspublikationer, såvel med som navnlig uden fagfællebedømmelse, mens antallet af formidlingspublikationer er faldet lidt. Blandt sidstnævnte skal fremhæves bidrag til den nye udgave af Trap: Danmark og foredrag publiceret på Rigsarkivets Youtube-kanal, der var et forsøg på at nå ud til publikum trods coronanedlukningen. Antallet af internationale publikationer er steget fra 7 til 12.

Ud over publiceringen af afhandlinger formidles forskningsresultaterne mundtligt for andre forskere, ligesom forskere på anden vis bidrager til at opretholde det historiske forskningsmiljø:

Tabel 2. Rigsarkivet i det historiske forskningsmiljø 2020

Antal aktiviteter	Med	Uden
	Forskningspligt	
Gæsteforelæsninger, foredrag og paper ved internationale kongresser	6	3
Gæsteforelæsninger, foredrag og paper ved nationale kongresser	0	0
Deltagelse i internationale kongresser etc. uden paper	2	2
Deltagelse i nationale kongresser uden paper	3	0
Hverv som redaktør af bøger og tidsskrifter	11	0
Publicerede anmeldelser	9	0
Medvirken ved peer reviews	30	5
Medlemskab af bestyrelser for videnskabelige foreninger	5	2

Deltagelse i videnskabelige udvalg, råd, styregrupper og bedømmelsesudvalg	19	0
Vejleder for ph.d.- og specialestuderende	1	2
Censorvirksomhed ved højere læreanstalter	4	0

Disse tal varierer en del fra år til år. Gennemgående svarer niveauet til de foregående år, dog med færre gæsteforelæsninger på grund af corona-pandemien. Forøgelsen i antallet af peer reviews fra 14 i 2019 til 35 afspejler fagfællebedømmelsernes stadig større udbredelse.

Netværk

Forskerne indgår sammen med kolleger fra andre institutioner i en række formelle og uformelle netværk. Adskillige er medlemmer af videnskabelige selskaber som Det Kongelige Danske Selskab for Fædrelandets Historie, Kildeskriftselskabet, Landbohistorisk Selskab, Dansk Komité for Byhistorie, Selskabet for Skole- og Uddannelseshistorie, Dansk Teknologihistorisk Selskab, Selskab for Surveyforskning m.fl. Hertil hører også Arbeitskreis für Wirtschafts- und Sozialgeschichte Schleswig-Holsteins. Også andre disciplindefinerede netværk har deltagere fra Rigsarkivet, f.eks. Netværk for Nordisk Velfærdsstatsforskning, Erhvervshistorisk netværk, besættelsestidsnetværket ”Kollaboration, modstand og flugt”, EPOKE (Education, Policy and Organisation in the Knowledge Economy) m.fl. Arkivarerne ved Rigsarkivet i Aabenraa indgår i Studiecenter for Sønderjyllands Historie, der også er et forskningsnetværk.

Formidling og det folkelige arbejde

Formidlingen sker ved siden af bøger og artikler også via en række andre kanaler som foredrag ved Folkeuniversitetet, i historiske foreninger og radio og tv samt ved at skrive aviskronikker og en række småbidrag til lokal- og egnhistoriske tidsskrifter samt populære magasiner. Formidlingsindsatsen og deltagelsen i det folkelige historiske arbejde er opgjort i tabel 3. Sammenlignet med 2019 er der faldende aktivitet, især med hensyn til foredrag, som må tilskrives corona-krisen.

Tabel 3. Rigsarkivet og den folkelige formidling i 2020

Antal aktiviteter	Med	Uden
	Forskningspligt	
Foredrag v/Folkeuniversitet, foreninger, radio, tv m.m.	83	28
Aviskronikker og mindre artikler (“småstykker”), herunder på internettet	29	0
Udarbejdede leksikonartikler (alle er bidrag til Trap: Danmark)	8	0

Forskere ved Rigsarkivet 2020

Navn	Stilling	Født	Normeret forskningstid timer	Bemærkninger
Hans Schultz Hansen	Forskningsleder, dr.phil.	1960	440	
Steen Andersen	Seniorforsker, ph.d.	1972	440	
Peter Birkelund	Seniorforsker, ph.d.	1952	440	
Peter Fransen	Seniorforsker, ph.d.	1962	1540	Frikøbt 1 år
Niklas Thode Jensen	Seniorforsker, ph.d.	1973	440	
NN			0	Ubesat forskerstilling
Henrik Knudsen	Seniorforsker, ph.d.	1974	623	Frikøbt i 2 måneder
Tyge Krogh	Seniorforsker, dr.phil.	1954	440	
Christian Larsen	Seniorforsker, ph.d.	1974	440	
Jørgen Mikkelsen	Seniorforsker, ph.d.	1959	440	
Leif Hansen Nielsen	Seniorforsker, ph.d.	1955	440	
Per Seesko	Forsker, ph.d.	1983	367	Tiltrådt 1.3.2020
Annette Ø. Schultz	Seniorforsker	1965	440	
Kenn Tarbensen	Seniorforsker, ph.d.	1964	440	
Lif Lund Jacobsen	Forsker, ph.d.	1976	440	
Mette Seidelin	Seniorforsker, ph.d.	1974	440	
Asbjørn R. Thomsen	Seniorforsker, ph.d.	1974	990	50 % frikøbt til Link Lives + halv ordinær forskningstid
I alt timer			8.800	
Omregnet til årsværk á 1.540 timer			5,7	
Projektansat forsker:				
Barbara Revuelta-Eugercios	Seniorforsker mso, ph.d.	1981	539	Link Lives
I alt projektansatte forskere omregnet til årsværk á 1.540 timer			0,4	
I alt forskningsårsværk			6,1	

I 2019 var Rigsarkivets normerede ordinære forskningstid 5,4 årsværk. Forøgelsen må tilskrives lidt flere frikøb. Medregnes den projektansatte forskningsleder for Link Lives projektet, var der 6,1 forskningsårsværk.

Ovenstående tabel viser antallet af normerede forskningstimer og -årsværk i 2020, ordinært såvel som ekstraordinært finansierede. Det faktisk afholdte antal forskningstimer fremgår under konto 5.2. i nedenstående tabel, der er udarbejdet på grundlag af oplysningerne i Rigsarkivets tidsregistrerings-system.

Tidsforbrug på forskning i Rigsarkivet i 2019 og 2020

Aktivitet (ordinær virksomhed)	Timer 2020	Timer 2019	Pct. 2020*	Pct. 2019*
5.1. Planlægning, administration og møder vedr. forskning	539	699	0,2	0,3
5.2. Forskning **	7.260	7.858	3,0	3,5
5.3. Institutionsforskning***	140	506	0,1	0,2
5.4. Andet vedr. forskning	2	4	0,0	0,0
I alt	7.941	9.067	3,3	4,1

Kilde: Rigsarkivets tidsregistrering.

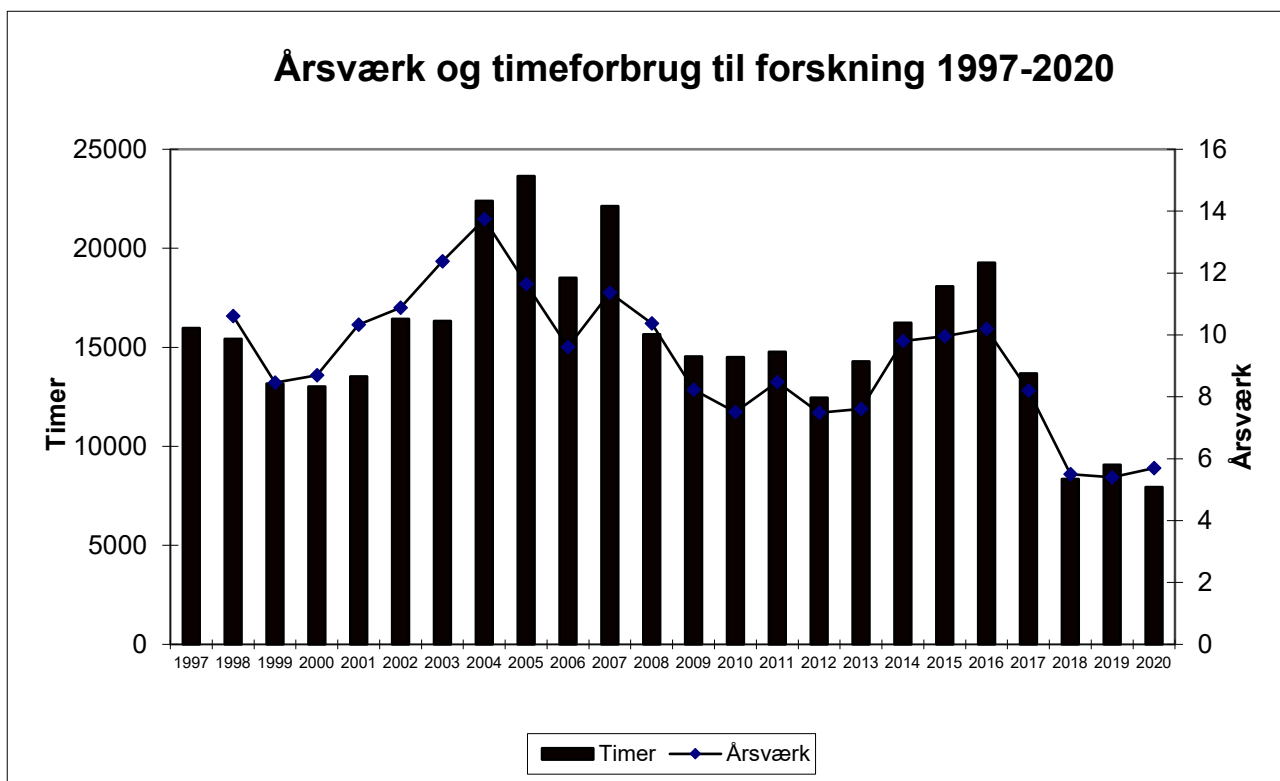
* Af det samlede tidsforbrug i Rigsarkivet

** Udført af ansatte med forskningsret- og pligt normalt i 2/7-forsknings tid samt evt. opnåede frikøbsperioder.

*** Forskningsprojekter iværksat af Rigsarkivets direktion.

Diskrepansen mellem det lidt forøgede antal normerede forskningsårsværk og tilbagegangen i det faktiske timeforbrug må hovedsagelig tilskrives, at forskerne i 2020 ikke havde muligheder for at afvikle den fulde normerede forskningstid.

Antal normerede årsværk og det faktiske timeforbrug til forskning kan opgøres over en længere år-række. Udviklingslinjerne bliver da som vist i diagrammet nedenfor.

Forholdet mellem den normerede forskningstid på 2/7 af forskernes arbejdstid og de faktisk afholdte forskningstimer er udgangspunkt for et årligt regnskab over de enkelte forskeres overskud/underskud af forskningstimer. Dette regnskab skal sikre, at de normerede forskningstimer faktisk afholdes. I den

udstrækning, det ikke er tilfældet, danner systemet grundlag for iværksættelse af ekstraordinær afvikling af forskningstid.

Siden udgangen af 2005 er det samlede overskud/underskud blevet opgjort med følgende resultat:

2005	- 979 timer
2006	- 1751 timer
2007	- 2448 timer
2008	- 1596 timer
2009	- 893 timer
2010	- 1287 timer
2011	- 2094 timer
2012	- 2944 timer
2013	- 2540 timer
2014	- 1659 timer
2015	- 1192 timer
2016	- 325 timer
2017	- 139 timer
2018	- 362 timer
2019	- 142 timer
2020	- 857 timer

Udviklingen i 2020 betegner et betydeligt tilbageskridt i forhold til de fire foregående år. Det må formodes, at nedlukningerne som følge af corona-pandemien har vanskeliggjort en regelmæssig afvikling. Der er truffet aftale om at overføre langt de fleste timer til afvikling i 2021 og 2022, således at kun et mindre antal timer går tabt.

Forskernes fordeling på stillingskategori og køn ultimo 2020

Stillingskategori	Mænd	Kvinder	I alt
Forskningsleder	1	0	1
Forskningsprofessor	0	0	0
Seniorforskere	11	2	13
Seniorforsker mso.	0	1	1
Forskere	1	1	2
Ph.d.-stipendiat	0	0	0
I alt	13	4	17

Der er ansat en ph.d. stipendiat primo 2021 i tilknytning til Link Lives projektet.

Forskernes fordeling på alder og køn ultimo 2020

Fødselsår	Mænd	Kvinder	I alt
1950-59	4	0	4
1960-69	3	1	4
1970-79	5	2	7
1980-89	1	1	2
I alt	13	4	17

Kønsfordelingen må vedvarende betegnes som meget skæv. Et begyndende generationsskifte er indledt, således at der nu er to forskere født i 1980'erne. Med fem forskere over 60 år må det forventes at fortsætte i de kommende år.

Løbende forskningsprojekter 2021

BRUG = Brugerservice

DATA = Dataformidling

INDAKT = Indtægtsgivende aktiviteter

INDSAM = Indsamling

LEDSEK = Ledelsessekretariatet

Navn	Steen Andersen
Stilling, placering i stillingsstruktur, akademisk grad	Arkivar, seniorforsker, ph.d.
Enhed	DATA
Projekt nr. 1	Polen og Danmark - Fjender under den kolde krig
Projekt nr. 2	Frikendt – Retsopgøret med de økonomiske værnemagere

Navn	Peter Birkelund
Stilling, placering i stillingsstruktur, akademisk grad	Arkivar, seniorforsker, ph.d.
Enhed	BRUG
Projekt nr. 1	Lejekontrakt med skødeklausul – en særlig ramme om værnemagtens brug af danske arealer under besættelsen
Projekt nr. 2	Modstandsbevægelsens likvideringer

Navn	Peter Fransen
Stilling, placering i stillingsstruktur, akademisk grad	Seniorforsker, ph.d.
Enhed	BRUG
Projekt nr. 1	Kriminalitetshistorisk forskning og den arkivalske virkelighed set fra Rigsarkivet
Projekt nr. 2	Hvem styrer fængslerne og fangehåndteringen i Danmark? Stillingen som direktør for fængselsvæsenet/kriminalforsorgen gennem 110 år
Projekt nr. 3	Ene kvinde i en syg mandeverden. Sygeplejeske Rigmor Laursen leder af Tuberkulose-sygehuset ved Straffeanstalten i Nyborg 1916-1926
Projekt nr. 4	Det danske fængselsvæsen i 20.-21. århundrede
Projekt nr. 5	Offentlig privatpartnerskab (OPP) - vejen til et lykkeligt ægteskab eller et konfliktfyldt forhold?
Projekt nr. 6	Virksomhedshistorie ud fra digitale kilder

Navn	Henrik Knudsen
Stilling, placering i stillingsstruktur, akademisk grad	Arkivar, seniorforsker, ph.d.
Enhed	INDSAM
Projekt nr. 1	Koldkrigens Grønland som rum for internationalt forskningssamarbejde
Projekt nr. 2	Challenging Europe: Technology, Environment and the Quest for Resource Security (EurReS)

Navn	Tyge Krogh
Stilling, placering i stillingsstruktur, akademisk grad	Seniorforsker
Enhed	BRUG
Projekt nr. 1	Den skarpe eksamination. Tortur i Danmark, og dens ofre
Projekt nr. 2	Selvordsmord – bidrag til 100 Danmarks-historier
Projekt nr. 3	Tortur i Danmark – en sammenfatning på engelsk

Navn	Christian Larsen
Stilling, placering i stillingsstruktur, akademisk grad	Seniorforsker, ph.d.
Enhed	INDSAM
Projekt nr. 1	Skolens fysiske rum 1780-1880
Projekt nr. 2	Undervisningsministeriets brug af it-systemer til planlægning 1963-1972
Projekt nr. 3	Skolens mennesker – kilder til grundskolens lærere og elever 1780-1920

Navn	Lif Lund Jacobsen
Stilling, placering i stillingsstruktur, akademisk grad	Forsker og arkivar, Ph.d.
Enhed	INDSAM
Projekt nr. 1	Inge Lehmann and the rise of international seismology, 1925-1970 (projektperiode: 2015-2022)
Projekt nr. 2	Dataming og tekstanalyse på administrative data fra arkiverede ESDH-systemer
Projekt nr. 3	Science Diplomacy - using science and technology in diplomacy to foster dialogue and cooperation between nations, individuals, and organizations

Navn	Jørgen Mikkelsen
Stilling, placering i stillingsstruktur, akademisk grad	Arkivar, seniorforsker, ph.d.
Enhed	BRUG
Projekt nr. 1	Studier i dansk byhistorie i internationalt perspektiv efter ca. 1500
Projekt nr. 2	Studier i dansk kolonihistorie og oversøisk handelshistorie
Projekt nr. 3	Studier i indvandring og naturalisation efter 1776
Projekt nr. 4	Studier i dansk topografi – udgivelse af de Jessenske Relationer 1743ff
Projekt nr. 5	Studier i dansk medicinalhistorie, fortrinsvis i 1800-tallet

Navn	Leif Hansen Nielsen
Stilling, placering i stillingsstruktur, akademisk grad	Arkivar, seniorforsker, ph.d.
Enhed	BRUG
Projekt nr. 1	Hverdag i Sønderjylland under besættelsen
Projekt nr. 2	Befrielsen i Sønderjylland

Navn	Mads Linnet Perner
Stilling, placering i stillingsstruktur, akademisk grad	Ph.d. stipendiat (ansættelse fra 1.2.2021)
Enhed	DATA
Projekt nr. 1	Inequality in child mortality in Denmark 1812–1915: family, social status and place

Navn	Bárbara A. Revuelta-Eugercios
Stilling, placering i stillingsstruktur, akademisk grad	Arkivar, seniorforsker MSO, ph.d.
Enhed	DATA
Projekt nr. 1	Link-Lives: Historical Big Data (projektleder)
Projekt nr. 2	Inequality in child mortality in Denmark 1812–1915: family, social status and place (vejleder for ph.d. stipendiat og evt. medforfatter til artikel)
Projekt nr. 3	Scientific Research Network on 'Historical Demography'

Navn	Asbjørn Romvig Thomsen
Stilling, placering i stillingsstruktur, akademisk grad	Arkivar, seniorforsker, ph.d.
Enhed	DATA

Projekt nr. 1	Link-Lives: Historical Big Data (projektdeltager)
Projekt nr. 2	Sociale sager før og efter overgangen til IT i sagsbehandlingen og betydningen for borgernes historie
Projekt nr. 3	Arbejdstitel: Landboreformerne – og de sociale klasser på landet – en af 100 Danmarkshistorier

Navn	Annette Østergaard Schultz
Stilling, placering i stillingsstruktur, akademisk grad	Arkivar, seniorforsker, mag.art.
Enhed	DATA
Projekt nr. 1	Statslig eller privat englefabrikation 1770-1800? Skæbnen for børn, der 1770-1800 enten blev født på fødselstiftelsen i København eller efterladt i byen (eller i "cassen" 1771-1774) og sendt i pleje på landet på Sjælland.
Projekt nr. 2	Plejbørn mellem handelsvare og objekt for omsorg ca. 1800-1870
Projekt nr. 3	Forundersøgelse til et projekt om tvangsfjernelser - en undersøgelse af kommunal praksis 1976-2006/2016

Navn	Hans Schultz Hansen
Stilling, placering i stillingsstruktur, akademisk grad	Forskningsleder, seniorforsker, dr.phil.,
Enhed	LEDSEK
Projekt nr. 1	UDLØBERE AF GENFORENINGSJUBILÆET 2020: <ul style="list-style-type: none"> • Dänemarks Sicht auf die Grenze von 1920 und positionen der dänischen Minderheit • Forskning om Genforeningen - som begivenhed 1918-1920, som sammensmeltningssproces mellem Sønderjylland og det øvrige Danmark 1920-40 samt som fortælling. • Sønderjysk landbrug før, under og efter Genforeningen
Projekt nr. 2	Nationalpolitiske eliter i Sønderjylland 1840-1920

Navn	Per Seesko
Stilling, placering i stillingsstruktur, akademisk grad	Arkivar, forsker, ph.d.
Enhed	BRUG

Projekt nr. 1	Herre og tjener på rejsen – borgerlige præceptorers rolle ved dannelsesrejser for unge adelsmænd i 15-1600-tallet
Projekt nr. 2	Stamtavle for slægten Lerche – til Danmarks Adels Aarbog
Projekt nr. 3	Herregården i sognet – godsejere og menighed

Navn	Mette Fransiska M. Seidelin
Stilling, placering i stillingsstruktur, akademisk grad	Seniorforsker, arkivar, ph.d.
Søjle og område	DATA
Projekt nr. 1	Husspektakler – Vold mod kvinder i familien ca. 1945-1970
Projekt nr. 2	Finding voices in the silence: The voices of children in the Danish National Archives
Projekt nr. 3	Sociale sager før og efter overgangen til IT i sagsbehandlingen og betydningen for borgernes historie
Projekt nr. 4	Barndomshistorie – efter 1996

Navn	Kenn Tarbensen
Stilling, placering i stillingsstruktur, akademisk grad	Arkivar, seniorforsker, ph.d.
Enhed	BRUG
Projekt nr. 1	Torvehuse. Historien bag bygningerne på Store og Lille Torv i Aarhus
Projekt nr. 2	Det multinationale gennembrud. Holdninger til udenlandske investeringer i dansk erhvervs-liv 1945-1972
Projekt nr. 3	Poul Glindemanns finans- og ejendomssvindel 1940-1960

Navn	Niklas Thode Jensen
Stilling, placering i stillingsstruktur, akademisk grad	Arkivar, seniorforsker, Ph.d.
Enhed	INDSAM
Projekt nr. 1	Byens Ånde: sygdomme og luftforurening i København ca. 1800-2000

Forskning i Rigsarkivet – bibliografi 2020

Med * markeres ansatte uden forskningsret/-pligt

A. Forskningspublikationer med peer review (19)

1. Andersen, Steen: ”Der er intet foruroligende for Danmark”. Danmark mellem stormagterne frem mod den 9. april 1940. Odense 2020. 304 s.
2. Fransen, Peter & Harnow, Henrik: Teknologisk viden og netværk i forening. Ingeniørforeningen IDAs første 25 år 1995-2020. Odense 2020. 304 s.
3. Fransen, Peter: De sønderjyske medlemmer af Udenrigspolitisk Nævn. I: Over Grænser. Festskrift til Hans Schultz Hansen, red. P. Fransen, J. Mikkelsen & L.H. Nielsen. Aabenraa 2020, s. 278-96.
4. Groesmeyer, L., Jensen, Niklas Thode & Ramanujam, P.S. (red.): Videnskab, oplysning og historie i Dansk Ostindien. Udvalgte skrifter af Henning Munch Engelhart (1757-1791). Kbh. 2020. 507 s.
5. Hansen, Hans Schultz: Da grænsen blev trukket: Vælgerforeningens møde på Folkehjem 16. og 17. november 1918 efter nye kilder. I: Sønderjyske Årbøger. 2020, s. 111-40.
6. Hansen, Hans Schultz: Genforeningens arkitekt. H.P. Hanssen 1914-1936. Aabenraa 2020. 335 s.
7. Jacobsen, A. Lif Lund: Seismograph diplomacy. Abstract for 9th Conference of the European Society for the History of Science, 2020, 1 s.
8. Jacobsen, A. Lif Lund: State entrepreneurship in New South Wales’ trawl fishery, 1914-1923. I: International Journal of Maritime History, 32:3 (2020), s. 636-55.
9. Jensen, Niklas Thode & Ramanujam, P.S.: Astronomi og naturvidenskab. I: Videnskab, oplysning og historie i Dansk Ostindien. Udvalgte skrifter af Henning Munch Engelhart (1757-1791), udg. Groesmeyer, L., Jensen, N.T. & Ramanujam, P.S. Kbh. 2020; s. 215-30.
10. Jensen, Niklas Thode: Historieskrivning. I: Videnskab, oplysning og historie i Dansk Ostindien. Udvalgte skrifter af Henning Munch Engelhart (1757-1791), udg. Groesmeyer, L., Jensen, N.T. & Ramanujam, P.S. Kbh. 2020; s. 303-15.
11. Jensen, Niklas Thode: Kultur- og menneskesyn. I: Videnskab, oplysning og historie i Dansk Ostindien. Udvalgte skrifter af Henning Munch Engelhart (1757-1791), udg. Groesmeyer, L., Jensen, N.T. & Ramanujam, P.S. Kbh. 2020; s. 261-79.
12. Jensen, Niklas Thode: Translating Nature: Changes in the perception and utilization of Science in the Halle Mission in South India, c. 1706-1813. I: Indian Journal of History of Science, 54:4 (2020), s. 456-75.
13. Krogh, Tyge: Commentary on an article by Tine Reeh and Ralf Hemmingsen in Sjuttonhundratal 2018: ‘Common Sense, No Magic: A case Study of Female Child Murderers in the Eighteenth Century’. I: Sjuttonhundratal. Nordic Yearbook for Eighteenth-Century Studies, 17 (2020), s. 229-32.

14. Larsen, Christian & Jespersen, Leon: Hvem styrer forskerne? Forskningen i det statslige arkivvæsen set fra et styringsmæssige perspektiv. I: Over Grænser. Festskrift til Hans Schultz Hansen, red. P. Fransen, J. Mikkelsen & L.H. Nielsen. Aabenraa 2020, s. 380-404.
15. Larsen, Christian: Pedagogical Journeys or Pleasure Trips: Danish Schoolteachers' Educational Journeys, 1898–1932. I: Nordic Journal of Educational History, 7:1 (2020), s. 33-59.
16. Mikkelsen, Jørgen: Kalk og byer. Råstofudnyttelse og byudvikling i Faxe-området, især ca. 1850-1900. I: Erhvervshistorisk Årbog, 2020, s. 6-31.
17. Mikkelsen, Jørgen: Sønderjyske flækker, norske ladesteder og andre europæiske gråzonebyer. I: Over Grænser. Festskrift til Hans Schultz Hansen, red. P. Fransen, J. Mikkelsen & L.H. Nielsen. Aabenraa 2020, s. 33-46.
18. Mikkelsen, Jørgen: The Surrounding Areas of Danish Cities and Towns on the Brink of Modernity. I: Jahrbuch für Geschichte des ländlichen Raumes, 17 (2020), s. 25-43.
19. Nielsen, Leif Hansen & Schultz, Anette Østergaard: "Vox Populi". Et perspektiv på det danske tyske forhold efter 2. verdenskrig. I: Over Grænser. Festskrift til Hans Schultz Hansen, red. P. Fransen, J. Mikkelsen & L.H. Nielsen. Aabenraa 2020, s. 324-46.

B. Forskningspublikationer uden peer review (13)

1. Birkelund, Peter: Retsopgør i Helsingør. I: Museerne Helsingør – årbog, 2020, s. 65-75.
2. Dupont, Michael*: Jensine Marie Jensens faderskabssag fra 1878 - og DNA. I: Personalhistorisk Tidsskrift, 2020, s. 65-76.
3. Dupont, Michael*: Pesten på Rømø i begyndelsen af 1600-tallet. I: Sønderjysk Månedsskrift, 2020:7, s. 249-58.
4. Hansen, Hans Schultz: Bjørn Poulsen bibliografi. I: Land og by på tværs 1000-1800. Festskrift til Bjørn Poulsen i anledning af 65-års dagen, red. M. Leth Jespersen & M. Thelle. Aarhus 2020, s. 563-574.
5. Hansen, Hans Schultz: Die dänisch gesinnten Nordschleswiger: Wiederaufnahme der schleswigschen Grenzfrage im Oktober-November 1918. I: Demokratische Geschichte. Jahrbuch für Schleswig-Holstein, 30 (2019), s. 11-36.
6. Hansen, Hans Schultz: Die Einverleibung der Herzogtümer in Preußen aus nordschleswigscher Perspektive (1867-1870). I: "Die Schleswig-Holsteiner sind fortan Preußen". Schleswig-Holstein als preußische Provinz, red. R. Hering & J. Liedtke. Husum 2019, s. 97-115.
7. Jacobsen, Lif Lund & Olsáková, D.: Diplomats in Science Diplomacy: Promoting Scientific and Technological Collaboration in International Relations. I: Berichte zur Wissenschaftsgeschichte, 43:4 (2020), s. 465-72.
8. Larsen, Christian: Den pædagogiske skolehave - skolehavebevægelsen 1900-1960. I: Journalen, 2020:1, s. 3-11.
9. Mikkelsen, Jørgen: De valgte dansk statsborgerskab. Studier i Indenrigsministeriets optantsager i Rigsarkivet. I: Personalhistorisk Tidsskrift, 2020, s. 43-64.
10. Mikkelsen, Jørgen: Københavns nære og fjerne opland før industrialiseringen. I: Metropol, 1:1 (2020), s. 49-58.

11. Seesko, Per: Jørgen Gyldenstjerne. En overgangsskikkelse i reformationstidens Odense. I: Fynske Årbøger, 2020, s. 117-37.
12. Tarbensen, Kenn & Thelle, Mikkel: Erhverv og den lille bys modernitet – indledning. I: Erhvervs-historisk Årbog, 69:1-2 (2020), s. 3-5
13. Tarbensen, Kenn: Udvalgt litteratur om Østjylland 2019-2020. I: Århus Stifts Årbøger, 103 (2020), s. 161-70.

C. Formidlingspublikationer (40)

1. Andersen, Steen: Den kolde Krig og den militære trussel mod Danmark. Video, Rigsarkivets Youtube-kanal.
2. Andersen, Steen: Der er intet foruroligende for Danmark – Danmark mellem stormagterne op mod 9. april 1940. Video, Rigsarkivets Youtube-kanal.
3. Birkelund, Peter: Befrielsen - en podcast udgivet af Børne- og Undervisningsministeriet. 2020
4. Birkelund, Peter: Bidrag til ”Frihedsmuseet - kataloget til udstillingen”. Nationalmuseet 2020.
5. Birkelund, Peter: Modstandsgruppen Holger Danske - Stjerne Radio og stikkere. Video, Rigsarkivets Youtube-kanal.
6. Due, Jeppe Klok*: Historiske registerdata i Rigsarkivet. Video, Rigsarkivets Youtube-kanal.
7. Dupont, Michael*: DNA og slægtsforskning for begyndere. Glostrup 2020. 72 s.
8. Hansen, Hans Schultz, Schlaber, G.L., Rasmussen, R. & Adriansen: Optakten. I: Til tids ende sten tale. Mindesmærker for Genforeningen, red. M.S. Petersen. Odense 2020, s. 7-32.
9. Hansen, Hans Schultz: Den kirkelige genforening i Bjolderup Sogn. I: Kimen – Kirkeblad for Bjolderup og Uge sogne, 2020:2, s. 4 og 6.
10. Hansen, Hans Schultz: Genforeningen 1920 - fakta og fortolkninger. I: Sønderjysk Månedsskrift, 2020:7, s. 259-70.
11. Hansen, Hans Schultz: Genforeningen i 1920 – historiepolitik og erindring. I: Danmarkshistorien.dk, 2020, 7 s.
12. Hansen, Hans Schultz: Genforeningen. Den tysk-danske grænseændring i 1920. I: Nordisk Tidsskrift for Vetenskap, Konst och Industri, 2020:4, s. 353-60.
13. Hansen, Hans Schultz: H.P. Hanssen sat i skyggen. I: Genforeningen 100 år: 1920-2020, red. M. Leth Jespersen. Sønderborg 2020, s. 88-93.
14. Hansen, Hans Schultz: Påskekrisen. I: Sønderjysk Månedsskrift, 2020, s. 120.
15. Hansen, Hans Schultz: Sønderjyllands genforening med Danmark 1920 - da grænsen blev trukket. Video, Rigsarkivets Youtube-kanal.
16. Jacobsen, A. Lif Lund: Miljøhistorie - forskning i den antropocæne tidsalder. Video, Rigsarkivets Youtube-kanal.
17. Jensen, Niklas Thode: Luftforurening i 1800-tallets København - Den stille dræber. Video, Rigsarkivets Youtube-kanal.

18. Jensen, Niklas Thode: Naturens Store Bog. Naturvidenskab, mission og økonomi i Tranquebar i sidste halvdel af 1700-tallet. I: Noter/Historielærerforeningen for Gymnasiet og HF, 225 (2020), s. 23-30.
19. Jensen, Niklas Thode: The Governor's Residence in Tranquebar: The House and the Daily Life of Its People, 1770-1845. Online.
20. Larsen, Christian: Da skolen tog form - om 1800-tallets skolehistorie. Video, Rigsarkivets Youtube-kanal.
21. Mikkelsen, Jørgen: Frygten for kolera i 1800-tallets Danmark. Video, Rigsarkivets Youtube-kanal.
22. Mikkelsen, Jørgen: Den Spanske Syge er kommet på mode. I: Nordisk Arkivnyt, 65:1 (2020), s. 37-38.
23. Mikkelsen, Jørgen: Forordning om bekæmpelse af asiatisk kolera, 19. juni 1831. I: Danmarkshistorien.dk., 2020, 16 s.
24. Mikkelsen, Jørgen: Forordning om smitsomme sygdommes helbredelse og udbredelse, 17. april 1782. I: Danmarkshistorien.dk, 2020, 7 s.
25. Mikkelsen, Jørgen: Læge Erik B. Holsts disputats om koleraepidemien i Korsør i 1857. I: Danmarkshistorien.dk, 2020, 22 s.
26. Mikkelsen, Jørgen: Niels Pedersen Slange og Danmarks første biografi om Christian 4. I: Jul i Slagelse, 27 (2020), s. 10-13.
27. Mikkelsen, Jørgen: Nordbys historie [Fanø]. I: Trap Danmark, 6 udg., bind 14. Hørsholm 2020, s. 295-97.
28. Mikkelsen, Jørgen: Nordbys historie [Samsø]. I: Trap Danmark, 6 udg., bind 13. Hørsholm 2020, s. 222-23.
29. Mikkelsen, Jørgen: Nørrebros historie. I: Trap Danmark, 6 udg., bind 33. Hørsholm 2020, s. 149-53.
30. Mikkelsen, Jørgen: Onsbjergs historie. I: Trap Danmark, 6 udg., bind 13. Hørsholm 2020, s. 221-22.
31. Mikkelsen, Jørgen: Ribes historie. I: Trap Danmark, 6 udg., bind 14. Hørsholm 2020, s. 198-203.
32. Mikkelsen, Jørgen: Samsø kommunes historie. I: Trap Danmark, 6 udg., bind 13. Hørsholm 2020, s. 213-27.
33. Mikkelsen, Jørgen: Suicide and ship hijacking: Join the Asian Company on a dramatic journey to India in the 1700s. I: videnskab.dk, 2020, 8 s.
34. Mikkelsen, Jørgen: Sønderhos historie. I: Trap Danmark, 6 udg., bind 14. Hørsholm 2020, s. 298-99.
35. Mikkelsen, Jørgen: Tranebjergs historie. I: Trap Danmark, 6 udg., bind 13. Hørsholm 2020, s. 291-20.
36. Revuelta-Eugercios, Barbara: Link-Lives: Creating Historical Big Data with Danish sources. Video, Rigsarkivets Youtube-kanal.
37. Seesko, Per: Reformationstidens overgangsskikkelser - Jørgen Gyldenstjerne. Video, Rigsarkivets Youtube-kanal.
38. Seidelin, Mette Fransiska M.: Vold mod kvinder - i velfærdsstatens skygge 1945-1970. Video, Rigsarkivets Youtube-kanal.

39. Svane-Knudsen, Asger*: Danmark-Norges kolonier i Indien. Tranquebar 1620-1845 og Serampore 1755-1845 og kilderne til deres historie. I: Noter/Historielærerforeningen for Gymnasiet og HF, 225 (maj 2020), s. 46-49.
40. Thomsen, Asbjørn Romvig: Sortbørshaj på landet i 1800-tallet. Video, Rigsarkivets Youtube-kanal.

D. Bidrag til udredninger og rapporter om arkivforhold m.v. (3)

1. Mikkelsen, Jørgen: Det Stockholmske Blodbad. I: Nordisk Arkivnyt, 65:1 (2020), s. 41-43.
2. Mikkelsen, Jørgen: Forskningslederens festskrift. I: Nordisk Arkivnyt, 65:1 (2020), s. 64.
3. Staugaard, L.K., Seidelin, Mette Fransiska M. & Thomsen, Asbjørn Romvig: "De uønskede" - Rigsarkivet giver gymnasieelever indblik i Velfærdsstatens skyggesider. Nyt digitalt undervisningsmateriale til gymnasieelever. I: Nordisk Arkivnyt, 2020:1, s. 39-40.

E. Deltagelse i videnskabelige kongresser og seminarer med paper (3)

Jacobsen, A. Lif Lund

9th International Conference of the European Society for the History of Science, Bologna, Italien

1. Seismograph Diplomacy

BSHS Global Digital History of Science Festival, digital

2. Oplæg

Olsen, Poul*

Virtual Nordic Genealogy Conference, National Nordic Museum, Seattle, Washington.

3. "Records from the Danish West Indies from the Danish National Archives"

E. Redaktion af tidsskrifter m.v.

Tidsskrifter udgivet af Rigsarkivet

Erhvervshistorisk Årbog: Kenn Tarbensen

Andre historiske tidsskrifter og skriftrækker.

Jernbanehistorie: Peter Fransen

Skrifter udgivet af Historisk Samfund for Sønderjylland: Hans Schultz Hansen

teknologihistorie.dk: Kenn Tarbensen
Uddannelseshistorie: Christian Larsen

F. Rigsarkivets forskningsrettede publikationer

Generelt

Forskningen i Rigsarkivet. Årsberetning for 2019. 30 s.

Tilgængelig på: <https://www.sa.dk/da/om-rigsarkivet/beretninger-rapporter-undersogelser/>

Erhvervshistorisk Årbog

Erhvervshistorisk Årbog, 69:1-2, red. Kenn Tarbensen og Mikkel Thelle, 150 s.

Tilgængelig på www.tidsskrift.dk/ea

Indhold: Hans Schultz Hansen, Kenn Tarbensen: Mindeord over Jørgen Fink; Mikkel Thelle, Kenn Tarbensen: Erhverv og den lille bys modernitet – indledning; Jørgen Mikkelsen: Kalk og byer. Råstofudnyttelse og byudvikling i Faxe-området, især ca. 1850-1900; Christian Ringskou: Håndværksmestre i den lille by 1880-1921 – netværk og relationer blandt Ringkøbings førende borgere; Karen E. Andreasen, Annette Rasmussen: Husholdningssagens betydning for den lille bys modernitet – kvinders uddannelse og erhverv inden for husholdning 1890-1940; Helle Nissen Gregersen: Med B&O i baghaven – den moderne fabriksby under lup; Henning Bro: Sommerhusbyer og typesommerhuse. Efterkrigstidens sommerhusbyggeri i hovedstadsmetropolen.

G. Medlemskab af bestyrelser af videnskabelige foreninger og videnskabelige udvalg, råd, styregrupper og bedømmelsesudvalg

1. Rigsarkivets rådgivende Forskningsudvalg (Peter Fransen, Niklas Thode Jensen, Hans Schultz Hansen)
2. Rigsarkivets interne Forskningsudvalg (Jørgen Mikkelsen, Mette Seidelin, Hans Schultz Hansen, Asbjørn R. Thomsen)
3. Kulturministeriets Forskningsudvalg (Steen Andersen)
4. Historisk Samfund for Sønderjylland, formand (Hans Schultz Hansen)
5. Forskningsafdelingen ved Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig, rådgivende forskningsudvalg (Hans Schultz Hansen)
6. Aarhus Universitetsforlags projekt 100 danmarkshistorier, styregruppe (Hans Schultz Hansen)
7. Forschungsstelle für regionale Zeitgeschichte und Public History, Wissenschaftliche Beratung (Hans Schultz Hansen)
8. Præsidiat for markeringen af 100-året for Genforeningen (Hans Schultz Hansen)
9. Dansk Komité for Byhistorie, formand (Jørgen Mikkelsen)
10. Dansk Center for Byhistorie, bestyrelsen (Jørgen Mikkelsen)
11. Stednavneudvalget (Jørgen Mikkelsen)
12. Bedømmelsesudvalg vedr. Vibeke Kaiser-Nielsens ph.d. afhandling, SDU (Jørgen Mikkelsen)
13. Samfundet for Dansk Genealogi og Personhistorie, formand (Michael Dupont)
14. Selskabet for Udgivelse af Kilder til Dansk Historie, bestyrelse (Michael Dupont)
15. Selskabet for Skole- og Uddannelseshistorie, styrelse (Christian Larsen)

16. Board af reviews, 8. Nordiske Uddannelseshistoriske Konference 2022 (Christian Larsen)
17. Digitization and the Future of Archives, FKK-netværk under Aalborg Universitet, styregruppe (Christian Larsen)
18. Commission on Science, Technology & Diplomacy, Division of History of Science and Technology (Lif Lund Jacobsen)
19. Environmental History, reviewer (Lif Lund Jacobsen)
20. Dansk Teknologisk Selskab, bestyrelse (Henrik Knudsen)
21. Medlem af bedømmelsesudvalget for Aske Hennelund Nielsens ph.d. afhandling: "Dansk Atomkultur 1945-1963. Forestillinger om atomenergiens praktiske anvendelse i Danmark", Institut for Historie, SDU (Henrik Knudsen).

Rigsarkivets interne forskningsudvalg

Hans Schultz Hansen, forskningsleder (formand)

Ole Magnus Mølbak Andersen, Rigsarkivets direktion

Jørgen Mikkelsen, Rigsarkivet København

Asbjørn R. Thomsen, Rigsarkivet Viborg (sekretær)

Mette Seidelin, Rigsarkivet Odense

Rigsarkivets rådgivende forskningsudvalg

Nils Arne Sørensen, Syddansk Universitet (formand)

Iben Fonnesberg-Schmidt, Aalborg Universitet

Helle Strandgaard Jensen, Aarhus Universitet

Niklas Thode Jensen, Rigsarkivet København

Peter Fransen, Rigsarkivet København

Anne-Sofie Jensen, rigsarkivar, observatør for Rigsarkivets direktion

Hans Schultz Hansen, forskningsleder (sekretær)